

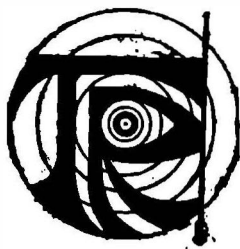
Roata de Foc

Dramatizarea Soranei Coroamă-Stanca după schițele lui Dominic Stanca este interesantă prin tentativa de a surprinde constituirea mitului lui Horea. Exponentul țărânimii ardelenne nu apare, și totuși i se simte prezența. Cu toții îl caută, îi ajung în preajmă, într-un loc și un timp apropiat de locul și timpul prin care el a trecut. Profanul insinuează existența sacrului, urmărindu-l de aproape. Un învățător nu vrea să creadă în posibilitatea unui Horea însuflețitor al mulțimilor, el îl știuse „om prost” de la el din sat, dar va vedea scris pe cer numele său și se va pătrunde, la rîndu-i, de credință. Iluzia învățătorului se explică însă realist: numele eroului martir se compunea din inițialele numelor de sate scrise pe steagurile albastre înșirate sub comanda sa. Intuiția înalt poetică se conjugă fericit cu observația sociologică justă, și această parte a piesei mi se pare cea mai rezistentă la eroziunea timpului.

Poate din dorința de a da unitate expresivă textului, regizoarea Sorana Coroamă-Stanca l-a supus unei vizluni personale realiste. Convenția nu funcționează pretutindeni, chiar dacă regizoarea e de parte de a fi rigidă. Scenele au însă prea multă culoare locală pentru gustul nostru. Actorii pronunță cu plăcere „ardeleneste”, chiar dacă nu toți sînt fiii acelor meleaguri. E de observat un fenomen lingvistic curios în teatrul românesc contemporan: în opoziție cu perioada dintre cele două războaie, cînd strădania de a feși din provincialism se manifesta prin pronunția curată a limbii literare, printr-o voltă ignorare a dialectalului, considerat ca pitoresc și accidental, acum se încearcă o recucerire a acestuia, considerat ca element exotic. Printre cele mai bune scene vom aminti aceea realizată de Teofil Vălcu în rolul bătrînului muribund. Cît de elocvente, tăcerile actorului, cită liniște și demnitate în rostirea cuvintelor! Suferință senină. Împăcare cu eternitatea. Portretul țaranului muribund realizat de Teofil Vălcu e sobru, viguros și surprinzător de adevărat. În ciuda replicii, care nu-l slujește întru totul.

O altă scenă excelentă l-o datorăm lui Valentin Uritescu în rolul paznicului neîntreg la minte. Aci ne-a impresionat mai cu seamă exclamația patetică și teribilă a conștiinței ce știe că se întunecă. Rolul este generos, dar nu mai puțin și actorul Notabile și aparițiile lui Florin Piersic și Ion Besolu. Mai puțin reușite cele ale lui Mihai Dinvale și Constantin Brînzea, și mai puțin cele ale grupurilor feminine. Dorina Lazăr face excepție prin oarecare măsură a jocului, dar din păcate ne contrariază prin patetismul excesiv al scenei morții.

Constantin RADU-MARIA

Premiere

În ultima vreme, constatăm cu deosebită bucurie, teatrul radiofonic și-a înviorat simțitor ritmul premierelor, sporind nu doar numărul lor, ci lărgind totodată și aria de cuprindere. Dintre premierele recente, ne-am apărut la trei texte românești: *Florileca* de Callstrat Hogaș, *Prețul iubirii* de Paul Ioachim și *Tineretea lui Moromete*, adaptare radiofonică de Claudiu Cristescu după *Moromeții* lui Marin Preda.

● O surpriză plăcută ne-a oferit emisiunea de teatru radiofonic difuzînd în premieră *Florileca*, pagină expresivă din literatura luminoasă, caldă a lui Callstrat Hogaș, autor cu un timbru special, prezent în manualele școlare, dar pe care îl întîlnim parcă tot mai rar în sfera lecturilor curente. În dramatizarea și regia lui Constantin Moruzan, în interpretarea fin nuanțată a actorilor George Constantin, Irina Mazanitis, Mihai Mereuță, Nicolae Luchian-Botez ș.a., *Florileca* a reușit să învie o lume patriarhală, îngenuă, cu bucurii simple și sentimente pure, o lume în care cei răi sînt arătați, copilărește, cu degetul, unde și pasiunile și disperările sînt exprimate cu aceeași delicatețe. O poveste blîndă, cuvîncioasă (în sensul cel mai frumos al cuvîntului),